

BADANIE PRZESIEWOWE STANU UZĘBIENIA WŚRÓD DZIECI ZE SZKÓŁ PODSTAWOWYCH – FALA 5

RAPORT PRZYGOTOWANY DLA:

MARS WRIGLEY

6 kwietnia 2018

© 2018 Ipsos. All rights reserved. Contains Ipsos' Confidential and Proprietary information and may not be disclosed or reproduced without the prior written consent of Ipsos.

3

INFORMACJE O BADANIU

39

APPENDIX

11

PODSUMOWANIE WYNIKÓW

16

POZIOM PRÓCHNICY

25

SZCZEGÓŁOWE WYNIKI

INFORMACJE O BADANIU

TŁO BADAWCZE I CELE

- W ramach akcji „Dziel się Uśmiechem” firma Mars Polska przeprowadziła w 2017 piątą turę przeglądów dentystycznych w wybranych szkołach podstawowych na terenie Polski. Każdemu przeglądowi towarzyszyła ankieta wypełniana przez dentystę.

- **Cele przeprowadzonego badania:**
 - poznanie nawyków związanych z higieną jamy ustnej oraz
 - ocena stanu uzębienia u dzieci ze szkół podstawowych

WOJEWÓDZTWA BIORĄCE UDZIAŁ W BADANIU

- W ramach akcji „Dziel się Uśmiechem” od 2013 roku firma Mars Polska przeprowadziła 5 fal badania w szkołach w różnych województwach:
 - **Fala 1 (2013)** – 5 województw: lubelskie, opolskie, podkarpackie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie
 - **Fala 2 (2014)** – 5 województw: łódzkie, mazowieckie, podlaskie, pomorskie i zachodniopomorskie
 - **Fala 3 (2015)** – 6 województw: dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, lubuskie, małopolskie, śląskie i wielkopolskie
 - **Fala 4 (2016)** – 5 województw: mazowieckie, opolskie, śląskie, warmińsko-mazurskie i zachodniopomorskie
 - **Fala 5 (2017) – obecna** – 5 województw: kujawsko-pomorskie, lubelskie, łódzkie, świętokrzyskie i wielkopolskie

ZAKRES BADANIA

I część – ankieta – część ogólna:

- Jak często chodzisz do dentysty?
- Dlaczego byłeś/łaś ostatnio u dentysty?
- Ile razy w ciągu dnia szczotkujesz zęby?
- Jak długo szczotkujesz zęby?
- Jak często masz wymienianą szczoteczkę do zębów?
- Czy używasz innych akcesoriów do higieny jamy ustnej?
- Jak często w ciągu ostatniego roku czułeś/łaś ból zęba lub dyskomfort związany z zębami?
- Jak opisał/a/byś zdrowie swoich zębów i dziąseł?

II część – badanie stomatologiczne – wypełniane przez dentystów:

- Fluoroza szkliwa (stan)
- Stan przyzębia- krwawienie dziąseł
- Erozja zębów (nasilenie)
- Urazy stomatologiczne (stan)
- Uszkodzenia błony śluzowej jamy ustnej (stan/umiejscowienie)
- Zalecenia
- Wada zgryzu (obecność/klasa)

METODOLOGIA:

- ❑ ankiety face-to-face oraz przegląd stomatologiczny

PRÓBA:

- ❑ W ramach V edycji programu, realizowanego od września do listopada 2017, przeprowadzono 11 585 przeglądów stomatologicznych. Akcja objęła **dzieci** z wybranych **szkół podstawowych** z województw: Kujawsko-pomorskiego, Lubelskiego, Łódzkiego, Świętokrzyskiego oraz Wielkopolskiego.

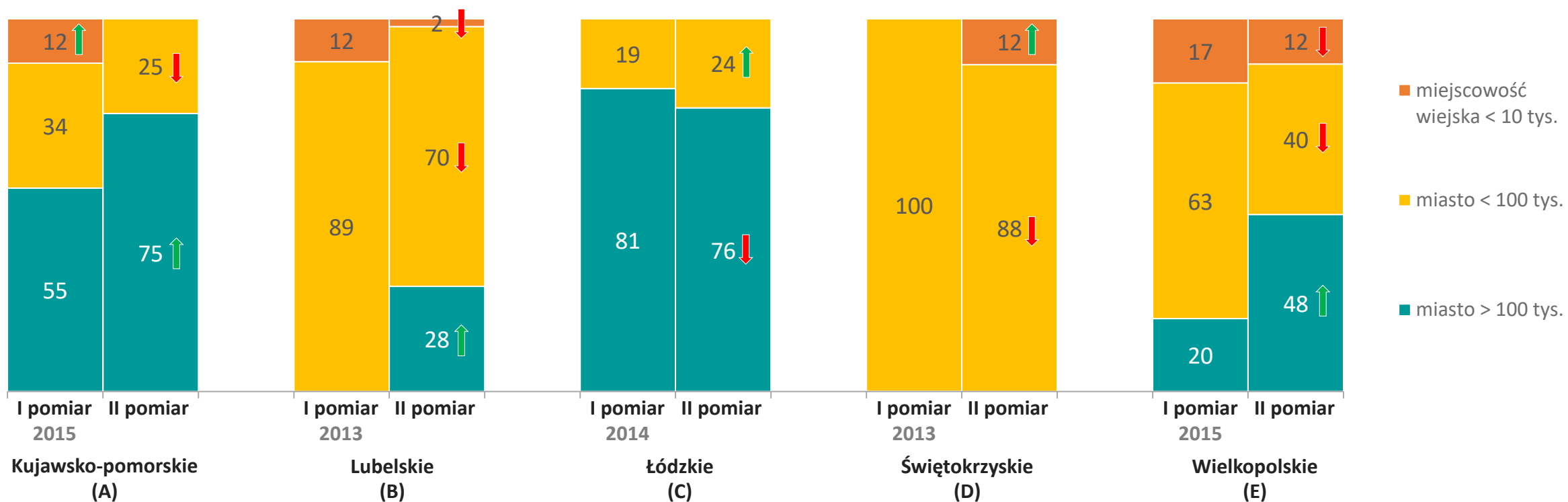

REALIZACJA

- ❑ wrzesień-listopad 2017

UWAGA!

Struktura miejscowości badanych województw w aktualnym pomiarze w istotny sposób różni się w porównaniu do poprzedniego pomiaru. Z tego powodu należy zachować dużą ostrożność podczas porównywania wyników danego województwa z aktualnej fali vs. poprzednia.

I pomiar = poprzednia edycja dla danego województwa
 II pomiar = obecna V edycja badania

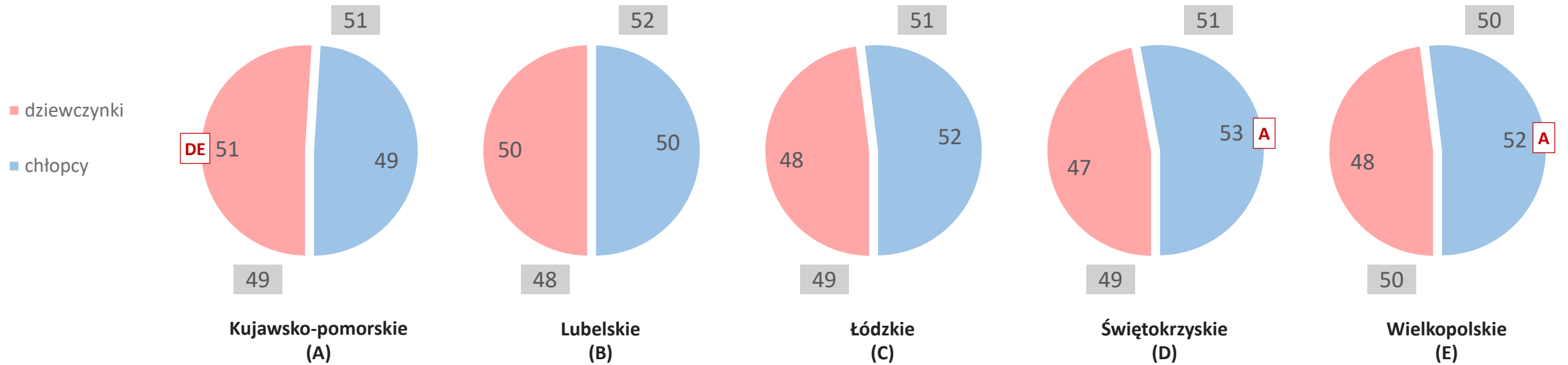
Dane w % | BAZA: N=2718/2024/ 1111/2205/ 1436/1733/ 983/3265/ 1733/2356

© 2018 Ipsos.

- istotnie wyższy/ niższy wynik vs. poprzedni pomiar przy 95% poziomie ufności

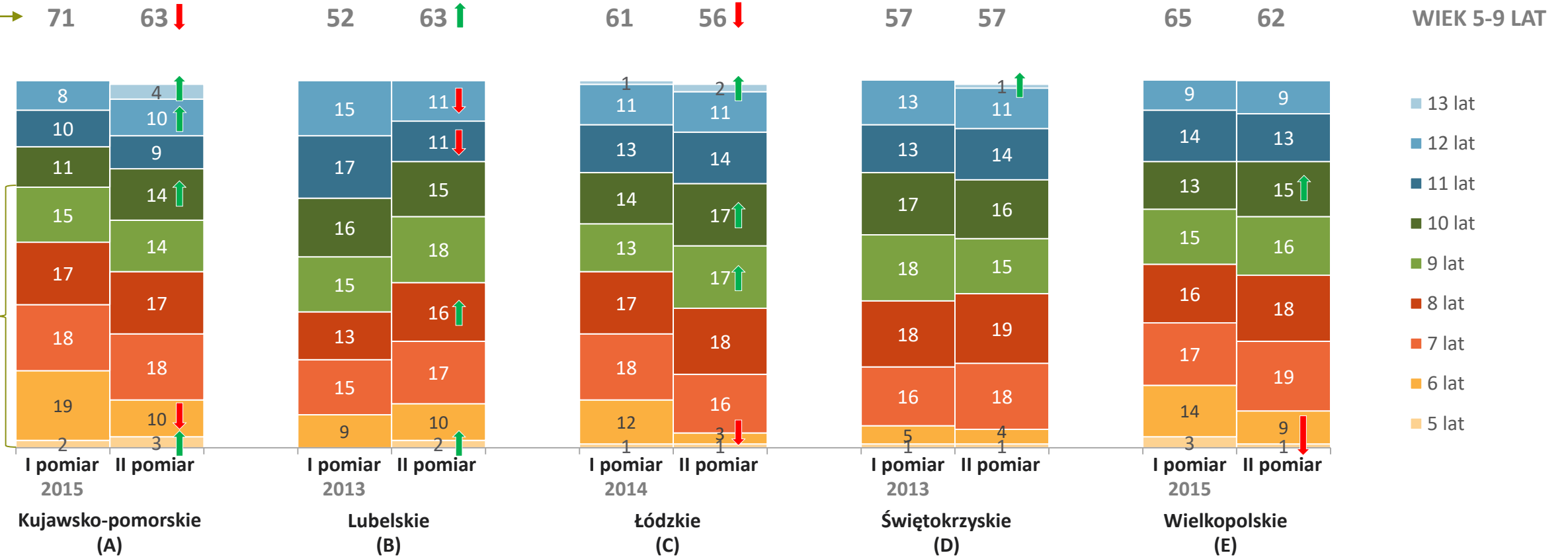
STRUKTURA PŁCI W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH V EDYCJI

xx - poprzednia edycja

Dane w % | BAZA: N=2022/2205/1732/3263/2355

STRUKTURA WIEKU DZIECI W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH – PORÓWNANIE Z POPRZEDNIM POMIAREM

Dane w % | BAZA: N=2718/2024/ 1111/2205/ 1436/1733/ 983/3265/ 1733/2356

PODSUMOWANIE WYNIKÓW

PODSUMOWANIE (1/3)

- W badanych województwach z V edycji badania **ogółem ok. 3/4 dzieci** ma **problemy z próchnicą**. W województwie **świętokrzyskim** występuje relatywnie **największy problem** próchnicy w porównaniu z pozostałymi województwami. **Najrzadziej** próchnica występuje **u dzieci** z województwa **kujawsko-pomorskiego** – istotnie rzadziej niż w pozostałych województwach.
- Problem próchnicy zębów **częściej** dotyczy **chłopców** oraz dzieci z grupy **wiekowej 5-9 lat**. Dzieci mieszkające w **mniejszych miejscowościach** oraz **na wsiach** częściej mają problemy z próchnicą niż te, mieszkające w dużych miastach.
 - **Częstsze mycie zębów** i **używanie akcesoriów do higieny jamy ustnej** mają **pozytywny wpływ** na zmniejszenie problemu próchnicy zębów u dzieci.
 - **Częstotliwość wizyt dentystycznych nie ma istotnego wpływu** na poziom próchnicy u dzieci w badanych województwach.
- **Problem próchnicy w większym stopniu** dotyczy **zębów mlecznych**. Największy problem jest w lubelskim i świętokrzyskim. Próchnica w zębach stałych częściej odnotowywana jest w łódzkim.
- **Niemal połowa** dzieci **ma wypełnienia zębowe**, znacznie rzadziej występują one u dzieci z województwa lubelskiego.
- **Braki w zębach**, zarówno stałych jak i mlecznych, **najczęściej** występują u dzieci z województw **kujawsko-pomorskiego oraz łódzkiego**. Braki w zębach stałych w dużej mierze związane są z brakiem „siódemek”, które jeszcze nie zdążyły wyrosnąć.
- Uszczelnienia bruzd zębowych najczęstsze są u dzieci w kujawsko-pomorskim oraz świętokrzyskim.

PODSUMOWANIE (2/3)

- We wszystkich województwach **około 2/3 dzieci odwiedza dentystów 1-2 razy w roku**, ogółem dzieci odbywają średnio **2 wizyty rocznie**. W województwie łódzkim częstotliwość wizyt jest relatywnie największa. Najczęstszym powodem udania się do dentysty bez względu na województwo jest **rutynowa kontrola zębów, połączona z leczeniem** (zwłaszcza w województwie lubelskim i łódzkim).
- W kujawsko-pomorskim **3/4 dzieci szczotkuje zęby dwa razy dziennie**, a w pozostałych województwach 2/3. Między 1/5, a 1/4 dzieci szczotkuje tylko raz dziennie (1/4 w województwach lubelskim oraz łódzkim). Średni czas szczotkowania w większości województw wynosi ok. **2 minuty**.
- **Dzieci mają wymieniane szczoteczki do zębów niedostatecznie często**. Tylko w województwach łódzkim i świętokrzyskim **prawie połowa** dzieci ma wymienianą szczoteczkę do zębów **raz na trzy miesiące**. Dzieciom z pozostałych województw szczoteczki kupowane są rzadziej: około 6 na 10 badanych ma wymieniane szczoteczki 2 razy w roku lub rzadziej.
- **Niemal połowa dzieci używa akcesoriów do higieny jamy ustnej** innych niż szczoteczka do zębów (relatywnie najczęściej w województwie łódzkim). Najczęściej używanymi akcesoriami są bezcukrowa guma do żucia oraz płyn do płukania. W województwie lubelskim istotnie częściej niż w pozostałych używana jest nić dentystyczna, z kolei w łódzkim – płyn do płukania ust.

PODSUMOWANIE (3/3)

- **6/10 dzieci** z województwa lubelskiego oraz **co drugie** dziecko z województw łódzkiego oraz wielkopolskiego odczuwała kiedykolwiek **ból lub dyskomfort związany z zębami** – **częściej** niż dzieci z pozostałych województw.
- **W ocenie większości** dzieci **stan zdrowia ich zębów** oraz dziąseł **jest co najmniej dobry**. Kondycję swoich zębów i dziąseł najlepiej oceniają dzieci z województwa lubelskiego – **prawie 2/3 pozytywnie** oceniło stan swoich zębów.
- **Fluoroza szkliva** dotyczy niewielkiego odsetka dzieci, najwięcej przypadków poza normą występuje u dzieci z województw łódzkiego i świętokrzyskiego. Także **krwawienie dziąseł** jest obserwowane bardzo rzadko – przoduje województwo kujawsko-pomorskie. **Urazy stomatologiczne** najczęściej odnotowywane są również w kujawsko-pomorskim, jednak są to rzadkie przypadki.
- **Wady zgryzu** najczęściej występują wśród dzieci z województwa łódzkiego (**2/5 dzieci**), a najrzadziej u dzieci z wielkopolskiego. Dzieci z województwa **świętokrzyskiego** najczęściej były **kierowane na leczenie**, natomiast dzieci z lubelskiego najrzadziej – u co czwartego nie było potrzeby leczenia.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

- **Problem próchnicy** u dzieci w wieku szkolnym w badanych województwach jest **bardzo duży**, dotyczy **72%** ogółu badanych. Problem próchnicy w większym stopniu dotyczy zębów mlecznych, i najbardziej dotyka dzieci w wieku 5-9 lat oraz tych, które mieszkają w mniejszych miastach oraz na wsiach.
- Częstsze mycie zębów, częstsze wymienianie szczoteczek i używanie dodatkowych akcesoriów do higieny jamy ustnej mają pozytywny wpływ na zmniejszenie problemu próchnicy zębów u dzieci.

W celu poprawy stanu uzębienia dzieci w wieku szkolnym konieczne są **konsekwentne i długofalowe działania** w obszarze **edukacji** dotyczącej kształtowania **prawidłowych nawyków higieny** jamy ustnej już u najmłodszych dzieci, **zachęcania do częstszego mycia zębów** w celu zapobiegania i leczenia próchnicy.

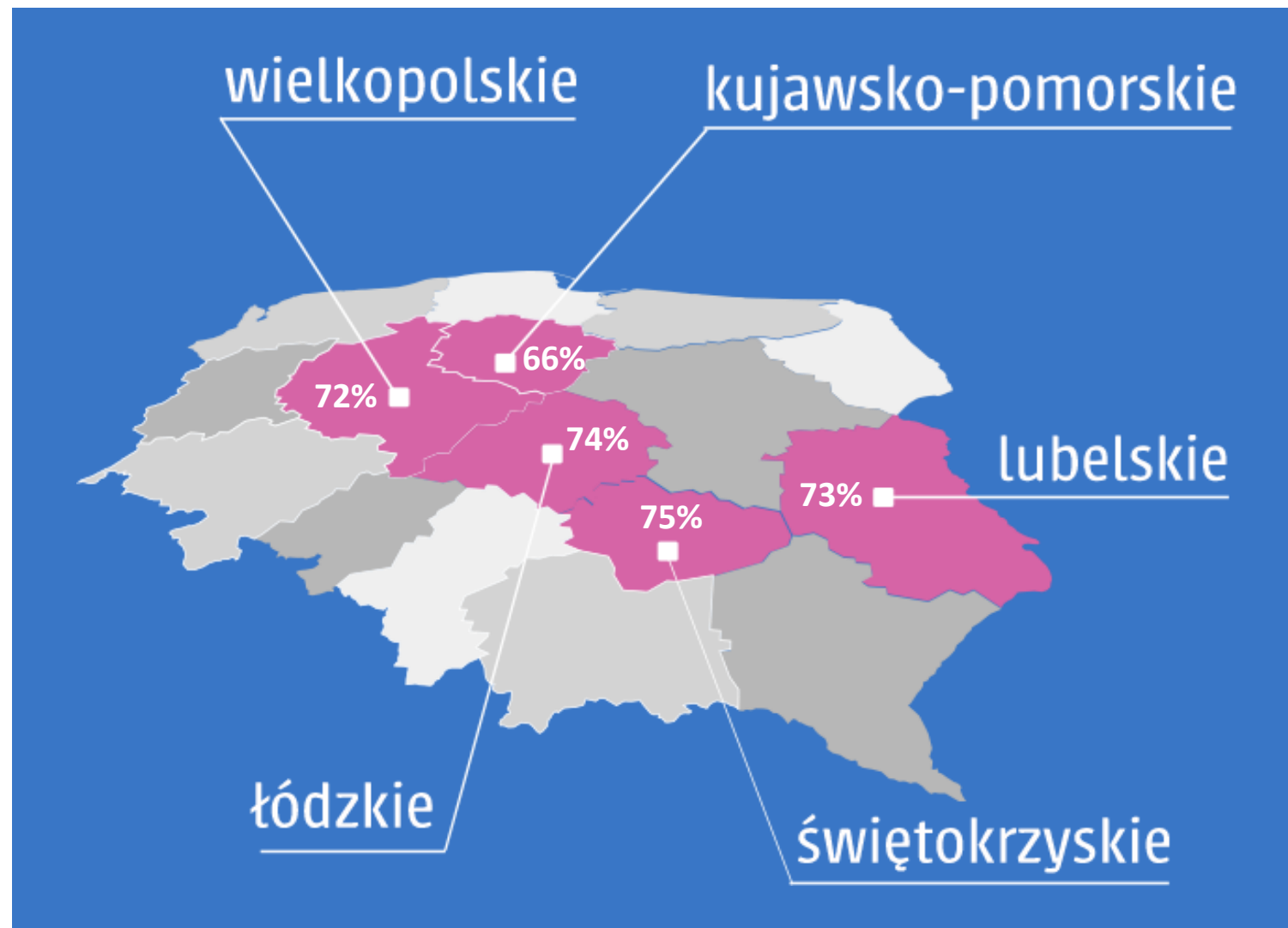
Zalecane jest rozważenie kampanii społecznej skierowanej zarówno do dzieci jak i rodziców informującej o potencjalnych negatywnych skutkach zdrowotnych wynikających z zaniedbania higieny jamy ustnej.

POZIOM PRÓCHNICY

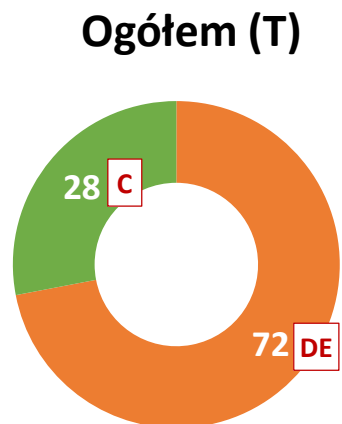
Ogółem, w województwach objętych akcją „Dziel się Uśmiechem” w V edycji, niemal **3/4 dzieci ma problemy z próchnicą.**

Ogółem – 72%

Problem próchnicy zębów częściej dotyczy dzieci z grupy wiekowej 5-9 lat i dzieci mieszkających w mniejszych miastach i wsiach. Średnio, jedno dziecko ma prawie 3 zęby z próchnicą.

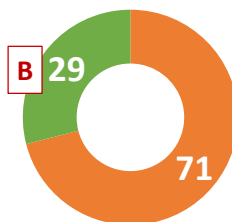
V EDYCJA
OGÓŁEM

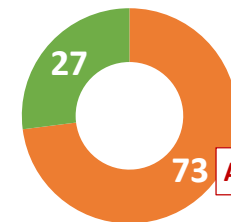
Ogółem
średnia ilość zębów z
próchnicą: 2,9

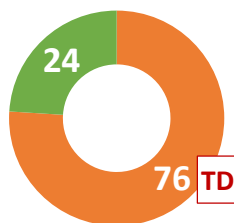
Dziewczynki (A)

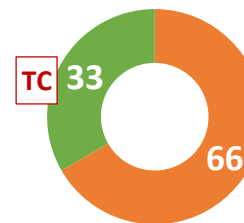
Chłopcy (B)

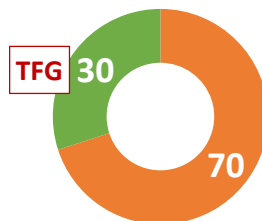
Wiek 5-9 lat (C)

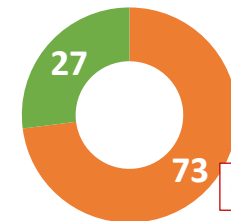
Wiek 10-13 lat (D)

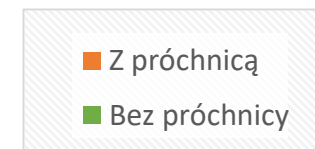
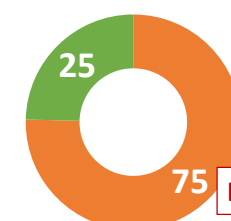
Miasta > 100 tys. (E)

Miasta < 100 tys. (F)

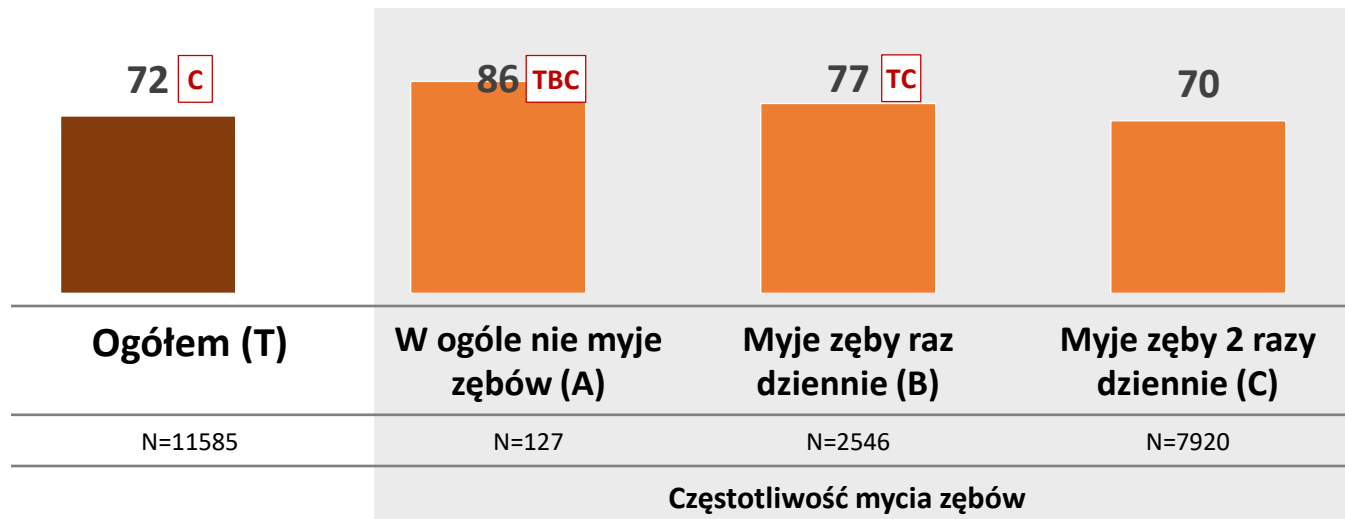
Wsie (G)

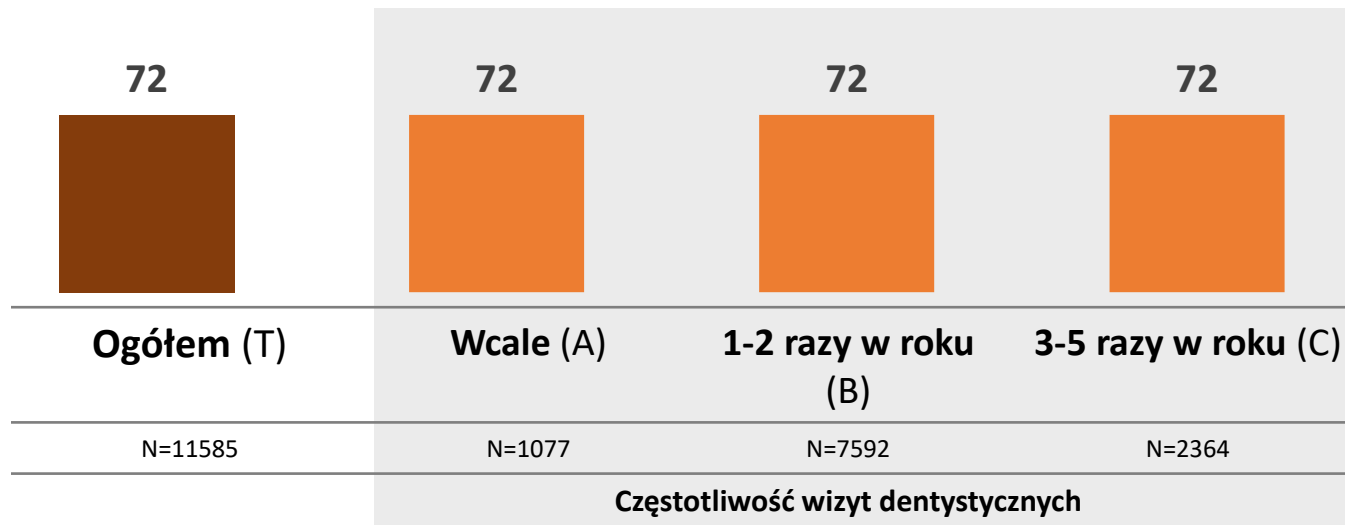
Częstsze mycie zębów ma pozytywny wpływ na zmniejszenie problemu próchnicy zębów u dzieci, natomiast nie widać różnicy w poziomie próchnicy ze względu na częstotliwość wizyt u dentysty.

V EDYCJA
OGÓŁEM

POZIOM
PRÓCHNICY A
CZĘSTOTLIWOŚĆ
MYCIA ZĘBÓW

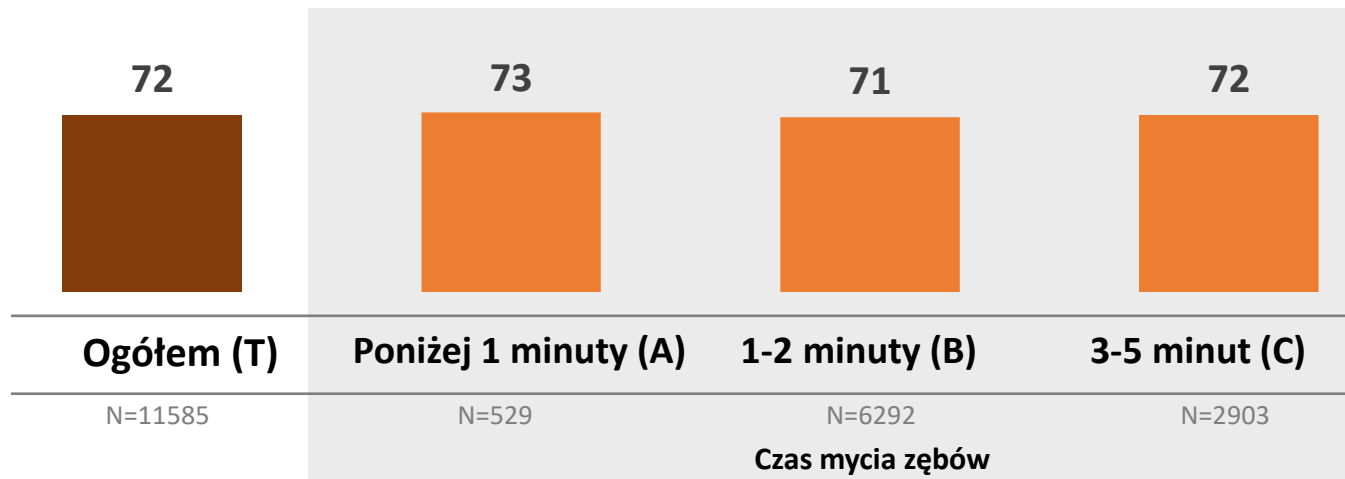
POZIOM
PRÓCHNICY A
CZĘSTOTLIWOŚĆ
WIZYT
DENTYSTYCZNYCH

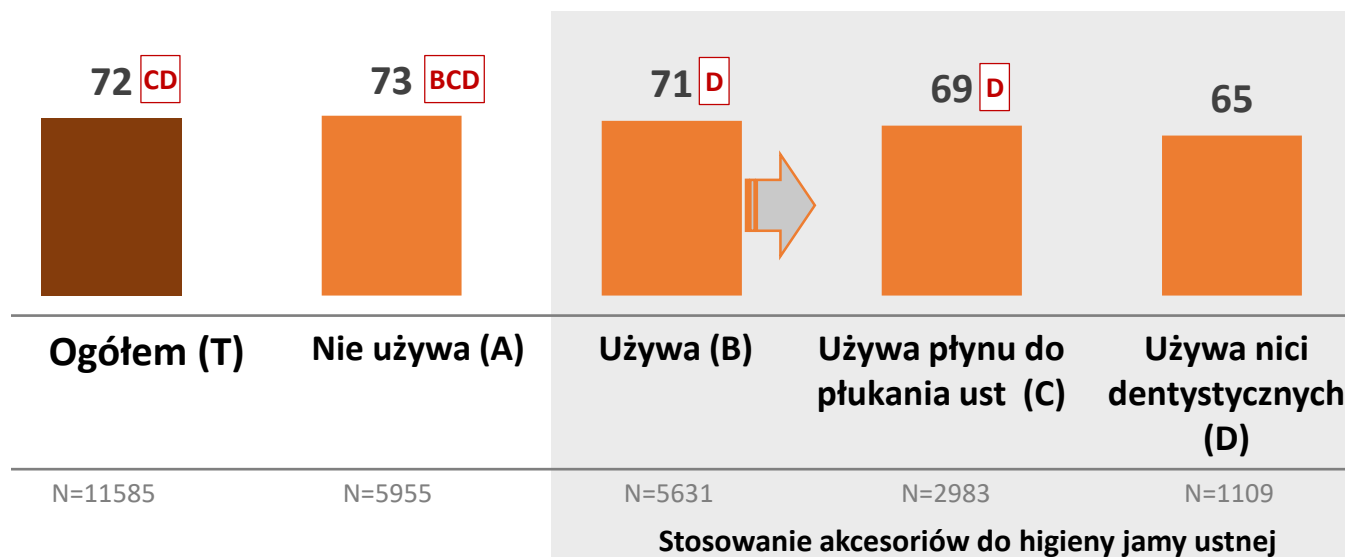
Nie ma istotnych różnic w poziomie próchnicy u dzieci względem czasu mycia zębów, natomiast dzieci, które **używają nici dentystycznych** mają istotnie **niższy** poziom próchnicy niż pozostałe.

V EDYCJA
OGÓŁEM

POZIOM
PRÓCHNICY A
CZAS MYCIA
ZĘBÓW

POZIOM
PRÓCHNICY A
STOSOWANIE
AKCESORIÓW DO
HIGIENY JAMY
USTNEJ

Problem próchnicy w większym stopniu dotyczy zębów mlecznych. Mniej niż połowa dzieci ma wypełnienia zębowe, a **co piąte** dziecko ma **wypełnienie w zębach stałych.**

V EDYCJA
OGÓŁEM

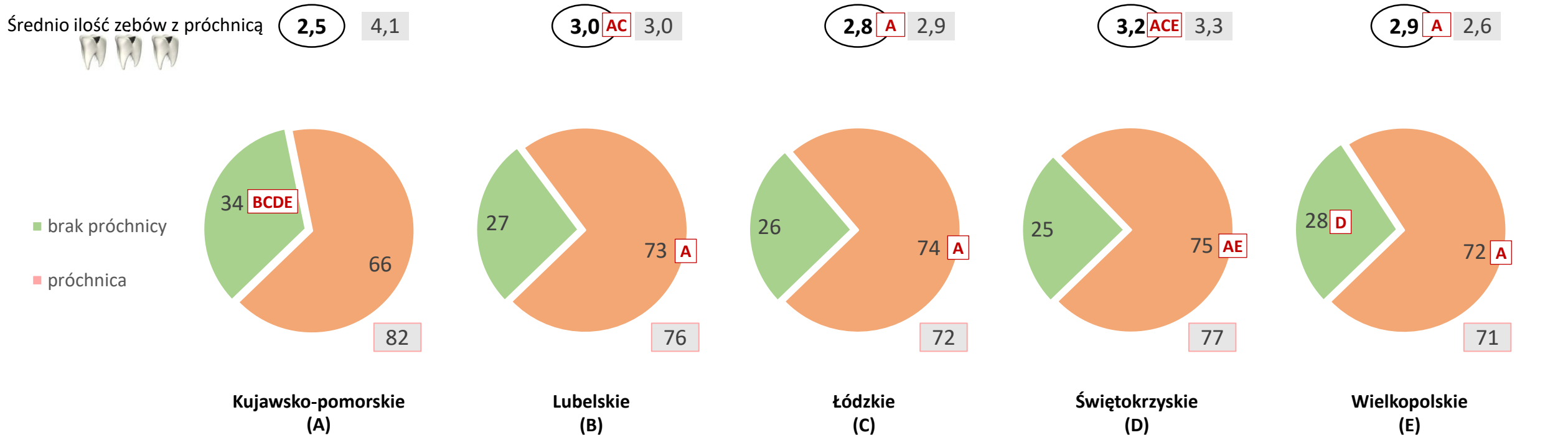
POZIOM PRÓCHNICY

% dzieci posiadających próchnicę w zębach stałych	36%
% dzieci posiadających próchnicę w zębach mlecznych	58%

WYPEŁNIENIA ZĘBOWE

% dzieci z wypełnieniem w zębach ogółem	46%
% dzieci z wypełnieniem w zębach stałych	21%
% dzieci z wypełnieniem w zębach mlecznych	33%

W badanych województwach średnio **3/4** dzieci ma problemy z próchnicą. Pod względem niskiego poziomu próchnicy wyróżnia się województwo **kujawsko-pomorskie**, gdzie odsetek dzieci z próchnicą jest istotnie niższy niż w pozostałych województwach. Najczęściej próchnica występuje u dzieci z województwa Świętokrzyskiego.

xx - poprzednia edycja

xx Średnio ilość zębów z próchnicą

Problem próchnicy w większym stopniu dotyczy **zębów mlecznych**. Największy problem jest w **łódzkim**, które odstaje pod tym względem na tle pozostałych województw. Około połowa dzieci ma wypełnienia zębowe, które rzadziej występują u dzieci z województwa lubelskiego.

	Kujawsko-pomorskie (A)	Lubelskie (B)	łódzkie (C)	Świętokrzyskie (D)	Wielkopolskie (E)
--	------------------------	---------------	-------------	--------------------	-------------------

POZIOM PRÓCHNICY

% dzieci posiadających próchnicę w zębach stałych	31 41	34 37	44 39 ABDE	38 39 AB	37 35 AB
% dzieci posiadających próchnicę w zębach mlecznych	52 71	61 59 AC	56 58 A	60 62 AC	58 58 A

WYPEŁNIENIA W ZĘBACH

% dzieci z wypełnieniem w zębach ogółem	50 39 BDE	37 64	53 56 BDE	47 57 B	46 59 B
% dzieci z wypełnieniem w zębach stałych	24 18 BE	17 53	24 22 BE	23 42 BE	17 24
% dzieci z wypełnieniem w zębach mlecznych	35 28 BD	24 26	41 44 ABDE	32 29 B	35 46 BD

xx - poprzednia edycja

Braki w zębach, zarówno stałych jak i mlecznych, w najmniejszym stopniu występują w województwie wielkopolskim. Najwięcej dzieci z brakami w zębach stałych jest w świętokrzyskim, natomiast braki w zębach mlecznych najczęściej występują w województwie lubelskim. Najwięcej przypadków z uszczelnieniem bruzd odnotowano w kujawsko-pomorskim.

	Kujawsko-pomorskie (A)	Lubelskie (B)	łódzkie (C)	Świętokrzyskie (D)	Wielkopolskie (E)
BRAKI W ZĘBACH*					
% dzieci z brakami w zębach ogółem	27 E	29 E	33 ABE	34 ABE	21
% dzieci z brakami w zębach stałych	16	22 AE	26 ABE	31 ABCE	17
% dzieci z brakami w zębach mlecznych	16 E	26 ACDE	20 AE	23 ACE	12
USZCZELNIENIA BRUZDY W ZĘBACH					
% dzieci z uszczelnieniem bruzdy w zębach stałych	33 BCDE	14	16 E	21 BCE	13

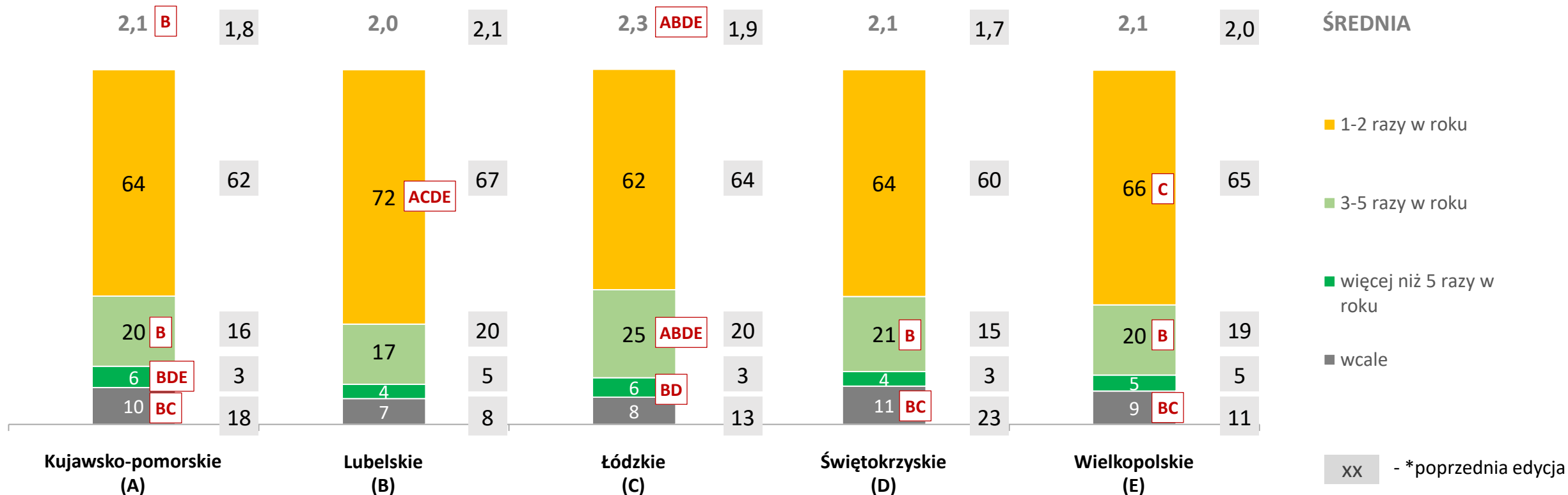
*) Braki w zębach stałych w dużej mierze związane są z brakiem siódemek, które jeszcze nie zdążyły wyrosnąć.

**SZCZEGÓŁOWE
WYNIKI -**

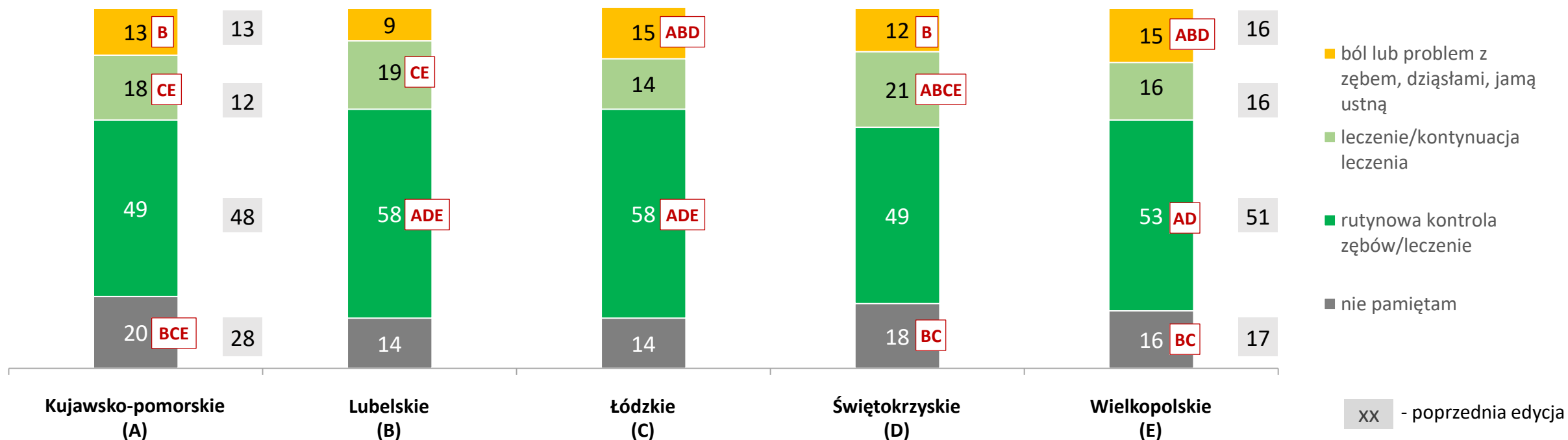
**WOJEWÓDZTWA
V EDYCJA**

Około **2/3** dzieci z badanych województw **odwiedza dentystów 1-2 razy w roku**, natomiast około 1/5 dzieci 3-5 razy do roku. Istotnie najczęściej do dentysty chodzą dzieci z województwa łódzkiego.

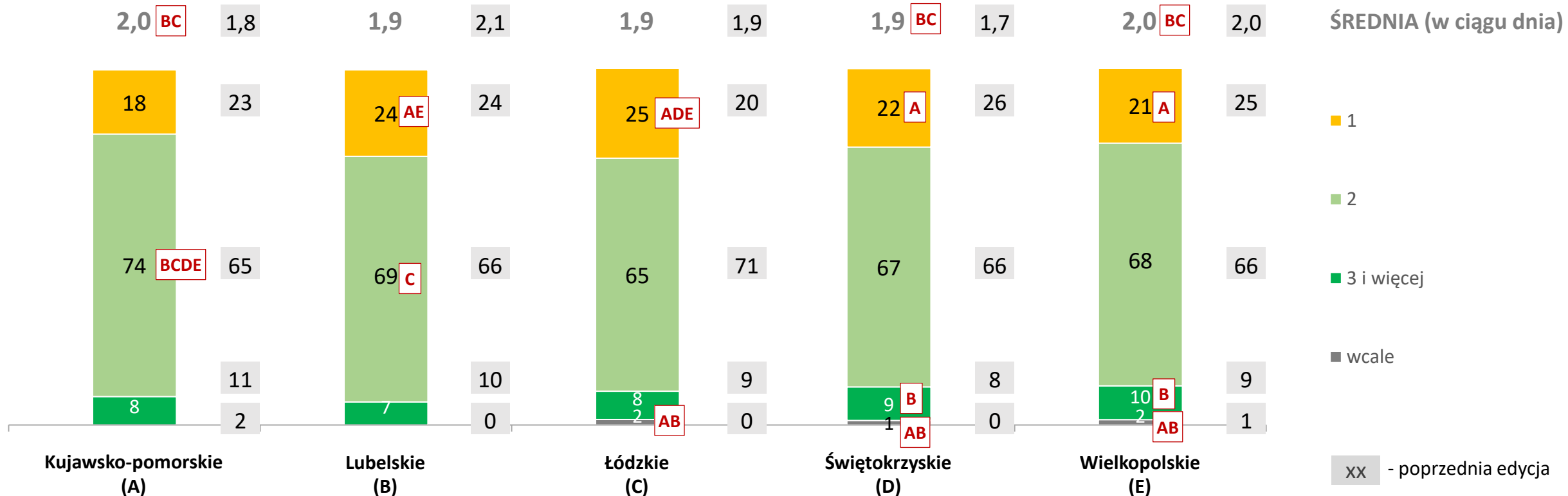
5. Jak często chodzisz do dentysty?

W każdym z badanych województw **rutynowa kontrola** połączona z leczeniem jest zdecydowanie najczęstszym powodem ostatniej wizyty u dentysty – najczęściej w lubelskim i łódzkim.

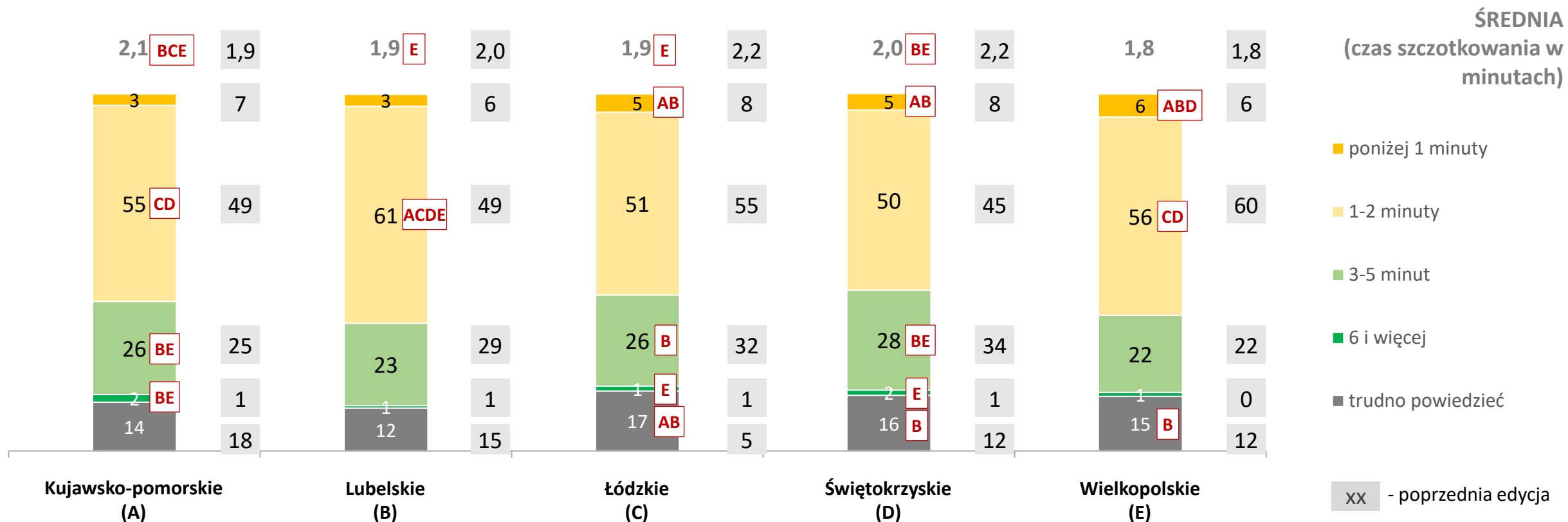
6. Dlaczego byłeś/byłaś ostatnio u dentysty?

Ogólnie, dzieci we wszystkich województwach **szczotkują** zęby średnio **2 razy dziennie**, jednak w województwach lubelskim i łódzkim średnia jest nieco niższa niż w pozostałych.

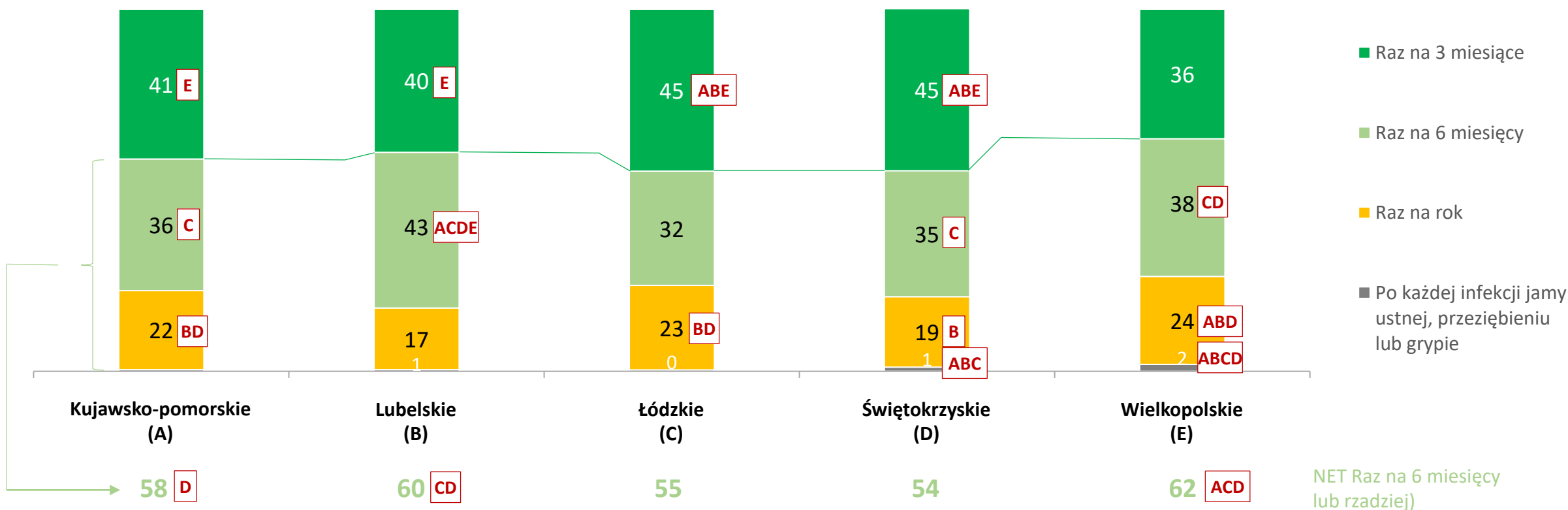
7. Ile razy w ciągu dnia szczotkujesz zęby?

Dzieci poświęcają średnio około **2 minuty** na szczotkowanie zębów. W województwie wielkopolskim – szczotkują zęby nieco krócej w porównaniu do dzieci z innych województw z tej edycji, a w województwie kujawsko-pomorskim nieco dłużej.

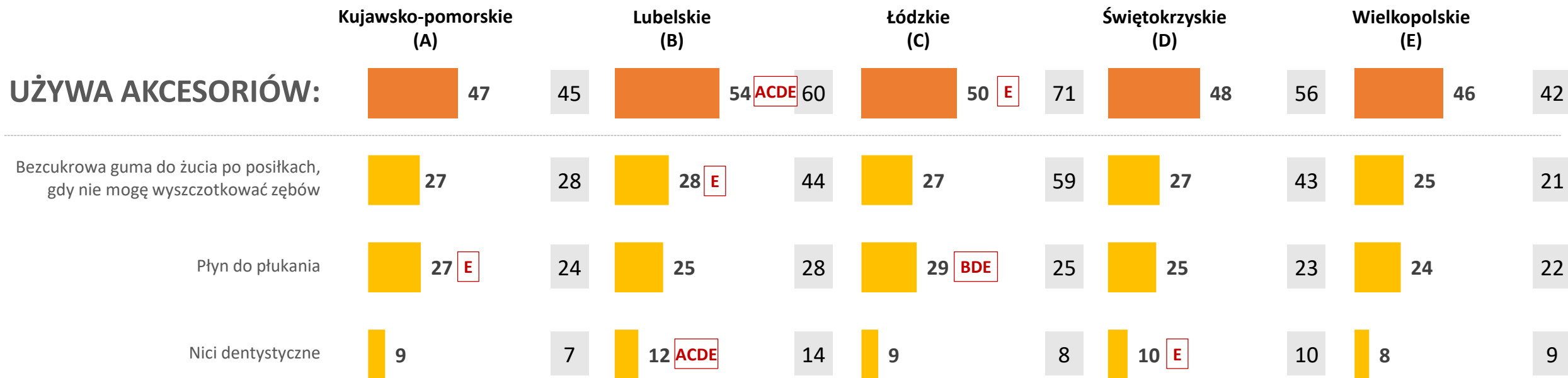
8. Jak długo szczotkujesz zęby?

Dzieci z województw **łódzkiego** i **świętokrzyskiego** mają **częściej** zmieniane szczoteczki niż dzieci z pozostałych województw. **Najrzadziej** zmienia się szczoteczki do zębów dzieciom z **wielkopolskiego**. W lubelskim znacznie częściej niż w pozostałych województwach deklarowano zmianę szczoteczki raz na 6 miesięcy.

9. Jak często w ciągu roku rodzice kupują Ci nową szczoteczkę do zębów?

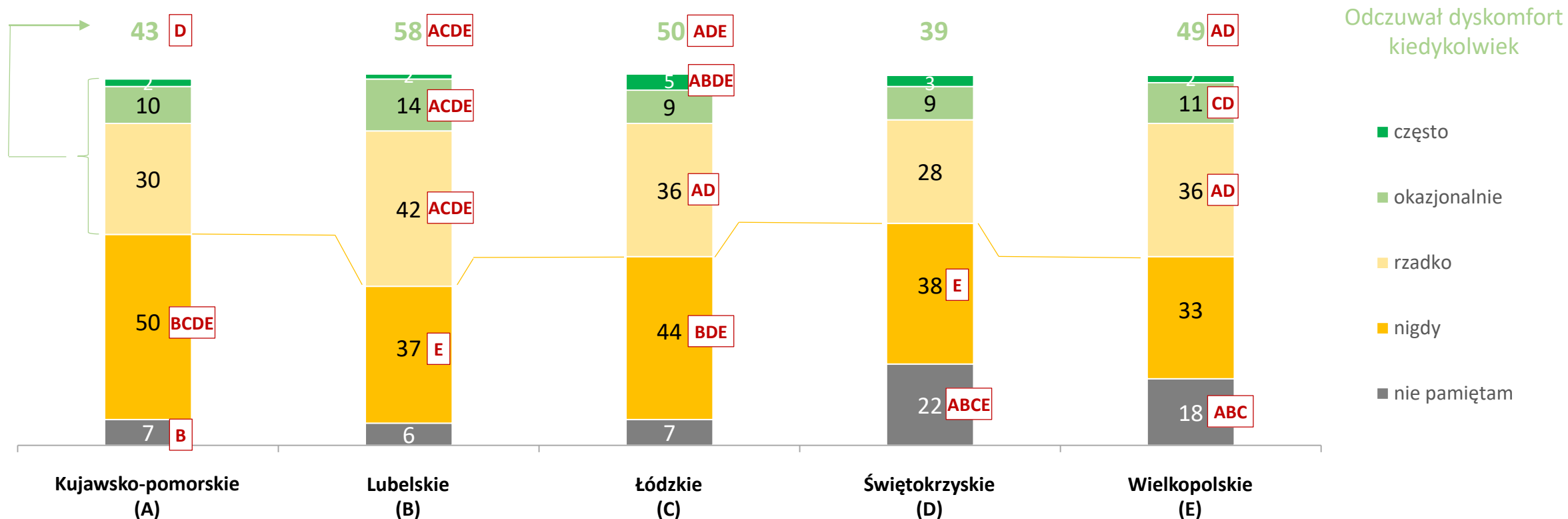
Dzieci z **lubelskiego** znacznie **częściej** niż z pozostałych województw **używają akcesoriów** do higieny jamy ustnej – w szczególności częściej używają nici dentystycznej. Dzieci z województwa łódzkiego znacznie częściej niż inne używają płynu do płukania.

10. Czy używasz innych akcesoriów do higieny jamy ustnej?

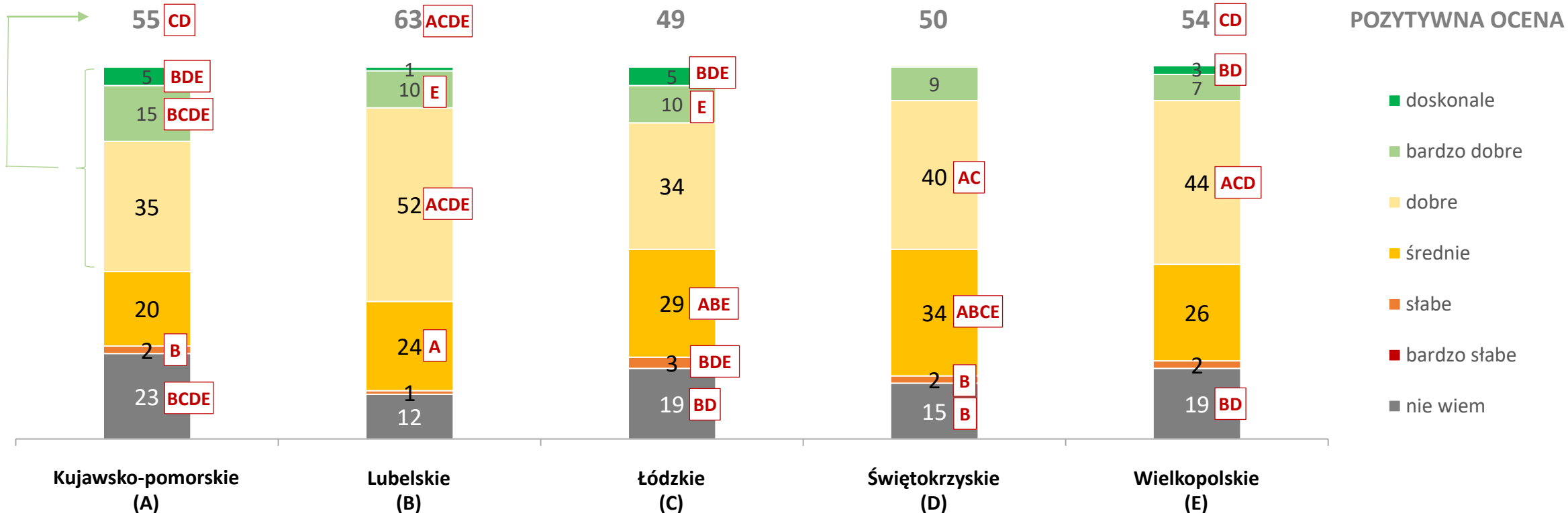
XX - poprzednia edycja

Najwięcej dzieci odczuwało kiedykolwiek ból lub dyskomfort związany z zębami w **lubelskim**, a **najmniej** w **świętokrzyskim**.

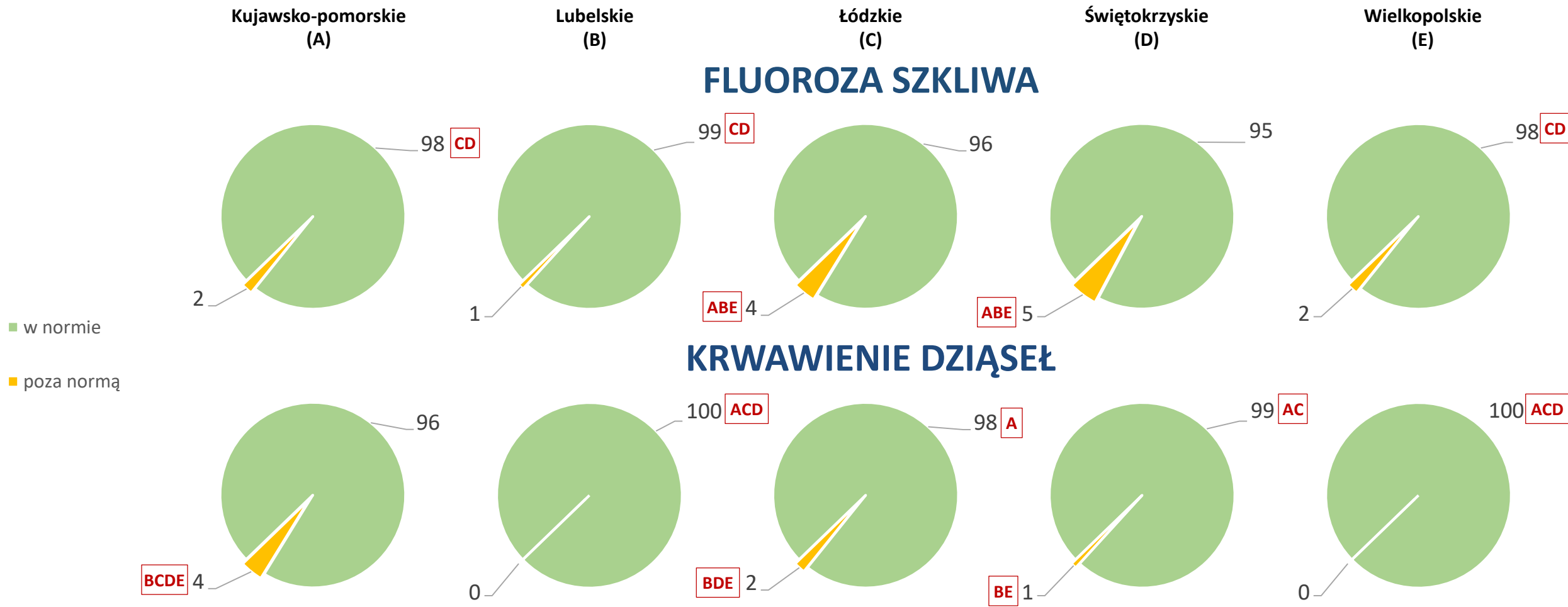
11. Jak często w ciągu ostatniego roku czułaś/czułeś ból zęba lub dyskomfort związany z zębami?

W ocenie większości dzieci **stan zdrowia ich zębów oraz dziąseł jest co najmniej dobry**. Kondycję swoich zębów i dziąseł najlepiej oceniają dzieci z województwa **lubelskiego** – prawie 2/3 oceniło ją **pozytywnie**.

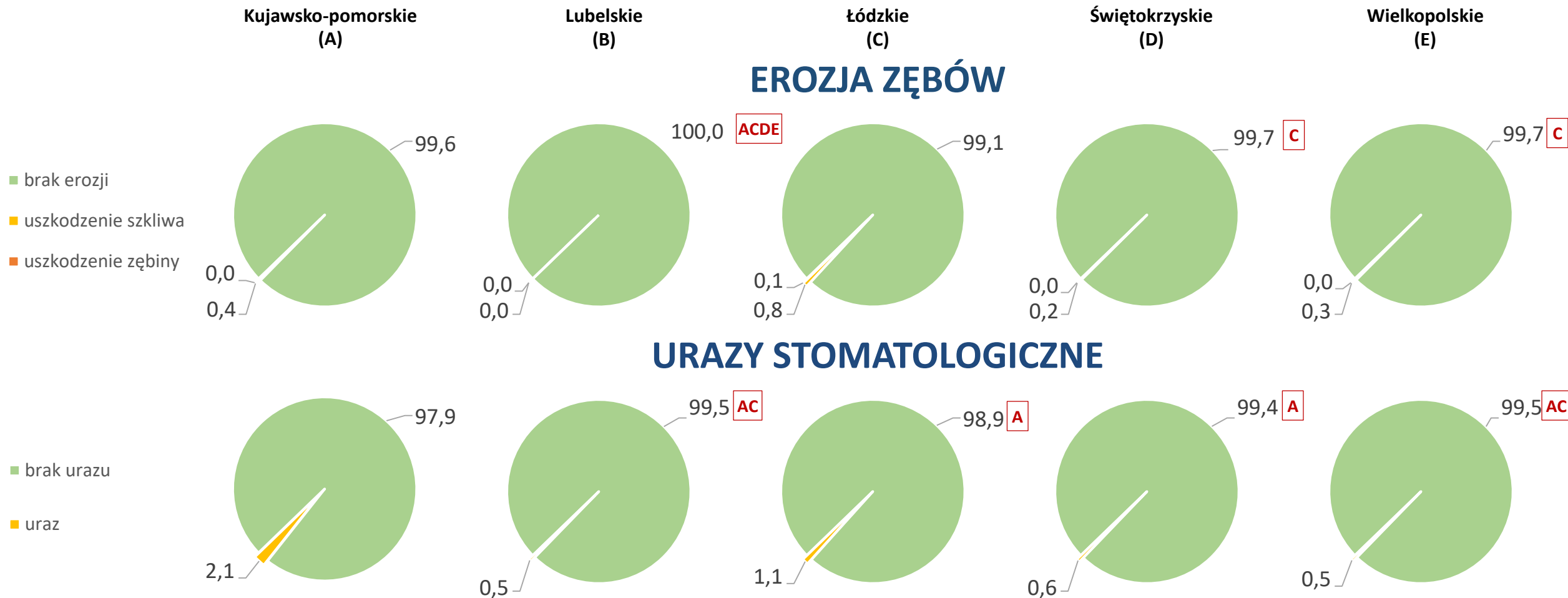

12. Jak opisałabyś/opisałbyś zdrowie swoich zębów i dziąseł?

Fluroza szkliva dotyczy niewielkiego odsetka dzieci, relatywnie więcej przypadków poza normą występuje u dzieci z województw łódzkiego i świętokrzyskiego. Krwawienie dziąseł występuje zdecydowanie częściej u dzieci z województwa kujawsko-pomorskiego.

Erozja zębów jest obserwowana bardzo rzadko. Relatywnie najrzadziej występuje u dzieci z województwa lubelskiego. Z kolei urazy stomatologiczne najczęściej odnotowywane są w kujawsko-pomorskim, jednak są to rzadkie przypadki.

Wady zgryzu najczęściej występują wśród dzieci z województwa łódzkiego, a najrzadziej u dzieci z wielkopolskiego. Uszkodzenie błony śluzowej występuje najczęściej w województwie kujawsko-pomorskim, ale jest to marginalne zjawisko.

Kujawsko-pomorskie
(A)

Lubelskie
(B)

Łódzkie
(C)

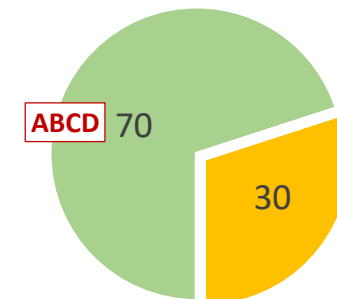
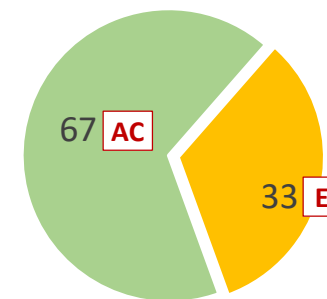
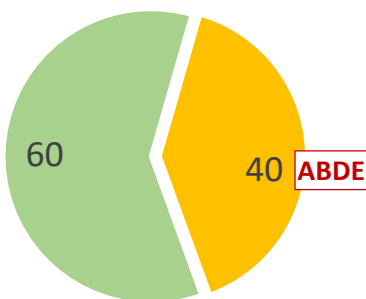
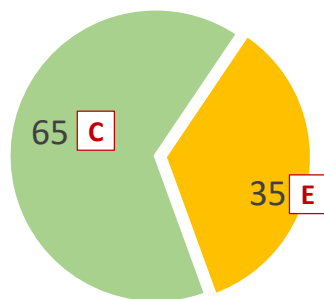
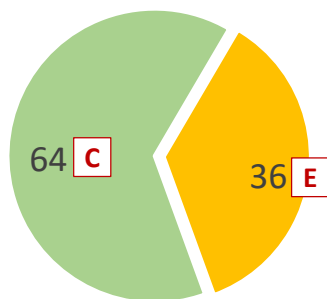
Świętokrzyskie
(D)

Wielkopolskie
(E)

WADY ZGRYZU

nie

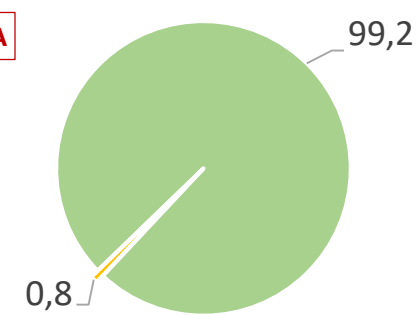
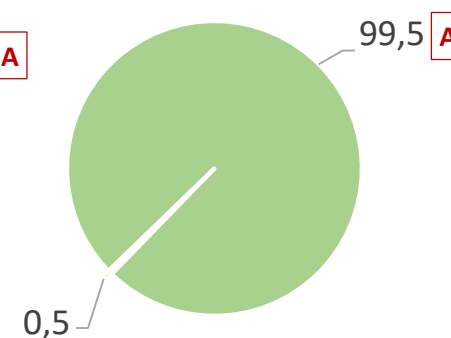
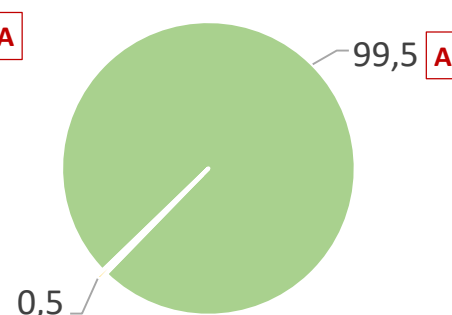
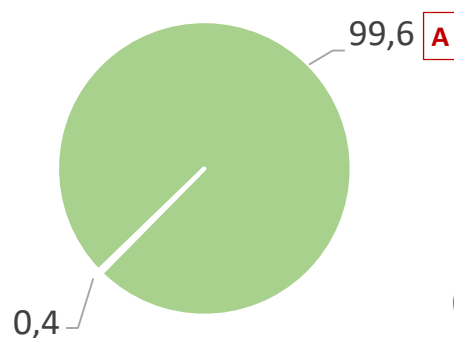
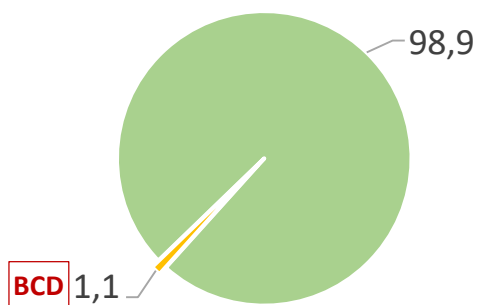
tak

USZKODZENIE BŁONY ŚLIZOWEJ JAMY USTNEJ

brak uszkodzeń

uszkodzenia

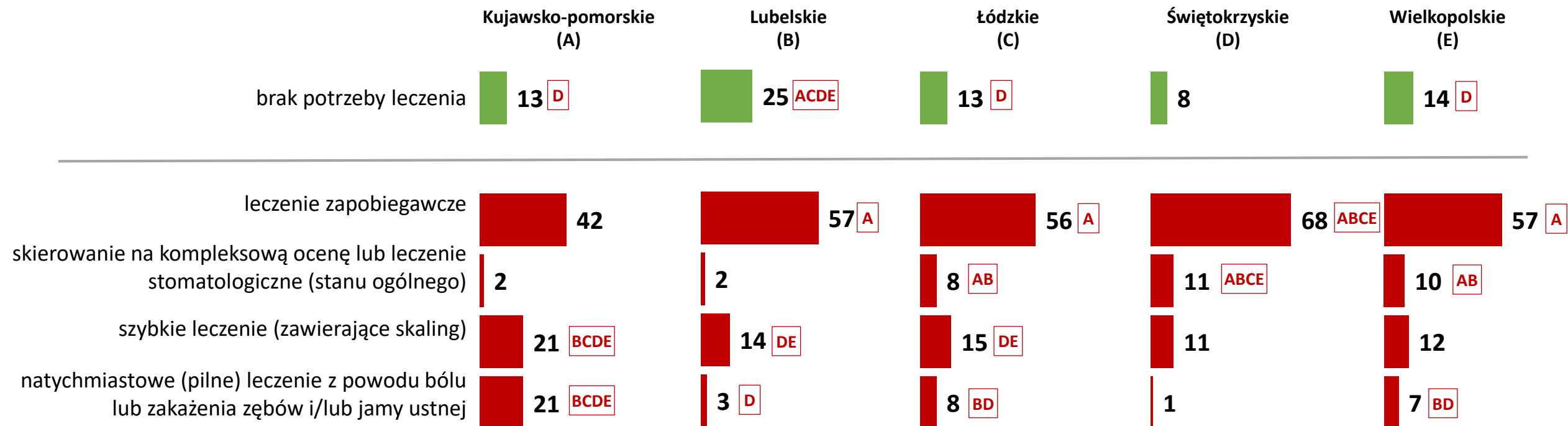

Wady zgryzu częściej występują u dzieci z województwa łódzkiego w porównaniu do pozostałych województw.

	Kujawsko-pomorskie (A)	Lubelskie (B)	Łódzkie (C)	Świętokrzyskie (D)	Wielkopolskie (E)
Brak wady zgryzu	64 C 60	65 C 25	60 45	67 AC 28	70 ABCD 64
Występuje wada zgryzu	36 E 40	35 E 75	40 ABDE 55	33 E 72	30 36
wada klasy 1	7 BCDE 9	4 CDE 7	3 D 16	1 6	3 D 3
wada klasy 2	8 BCDE 4	1 30	5 BDE 9	0 15	2 BD 5
wada klasy 3	2 BDE 1	0 9	1 BDE 2	0 9	1 BD 2
wada tylko zębowa	10 18	10 25	14 ABDE 18	9 28	12 D 19
wyraźnie zaznaczona wada kostna	1 BDE 1	0 0	1 BDE 1	0 0	0 0
zgryz głęboki	4 DE 6	6 ADE 14	6 ADE 5	2 13	3 D 4
zgryz otwarty	3 BDE 2	1 4	3 BDE 5	1 5	2 BD 2
zgryz krzyżowy	5 BDE 3	1 8	4 BDE 5	2 B 7	3 B 6
zgryz przewieszony	0 0	1 6	1 3	1 7	1 0

xx - poprzednia edycja

Dzieci z województwa świętokrzyskiego najczęściej były kierowane na leczenie, natomiast dzieci z lubelskiego najrzadziej – u co czwartego nie było potrzeby leczenia. Dzieci z kujawsko-pomorskiego częściej niż inne były kierowane na szybkie leczenie oraz natychmiastowe leczenie. Wśród dzieci ze świętokrzyskiego przeważało skierowanie na leczenie zapobiegawcze.

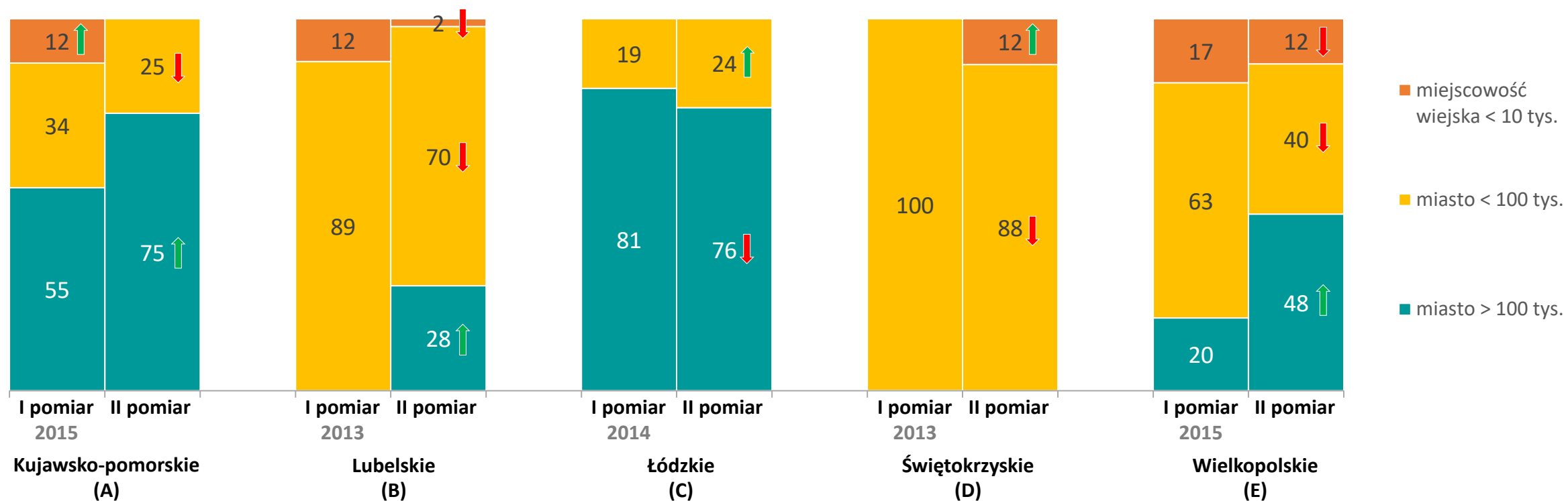

APPENDIX

UWAGA!

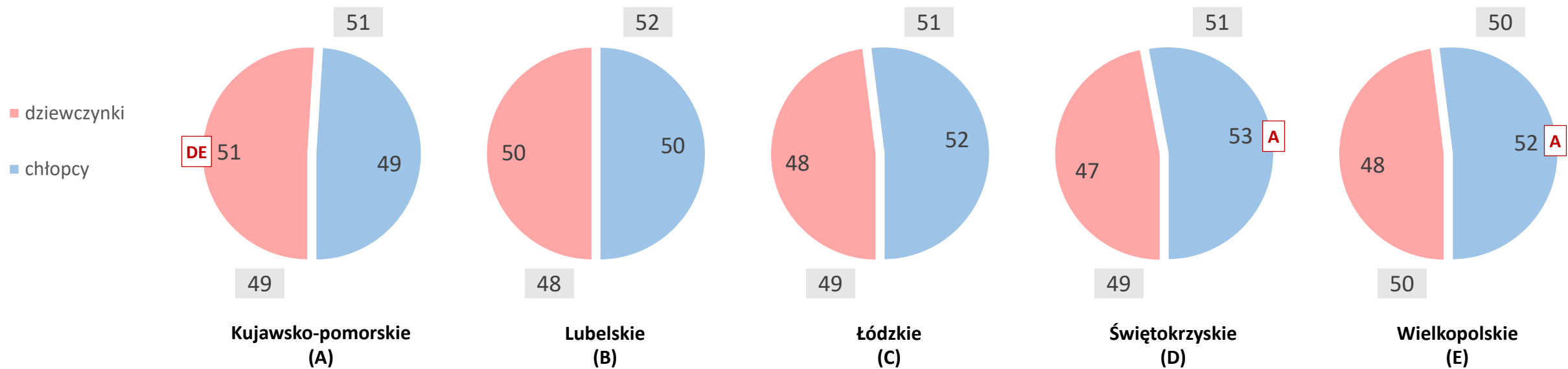
Struktura miejscowości badanych województw w aktualnym pomiarze w istotny sposób różni się w porównaniu do poprzedniego pomiaru. Z tego powodu należy zachować dużą ostrożność podczas porównywania wyników danego województwa z aktualnej fali vs. poprzednia.

I pomiar = poprzednia edycja dla danego województwa
 II pomiar = obecna V edycja badania

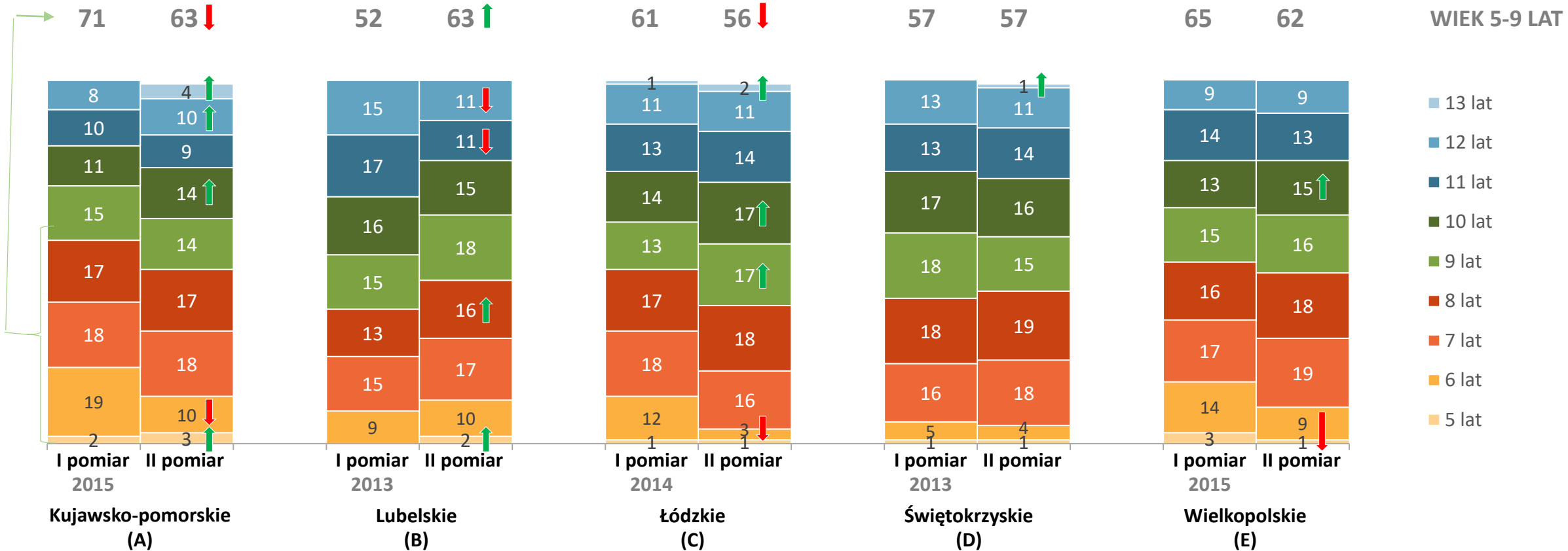

Struktura płci w poszczególnych województwach V edycji

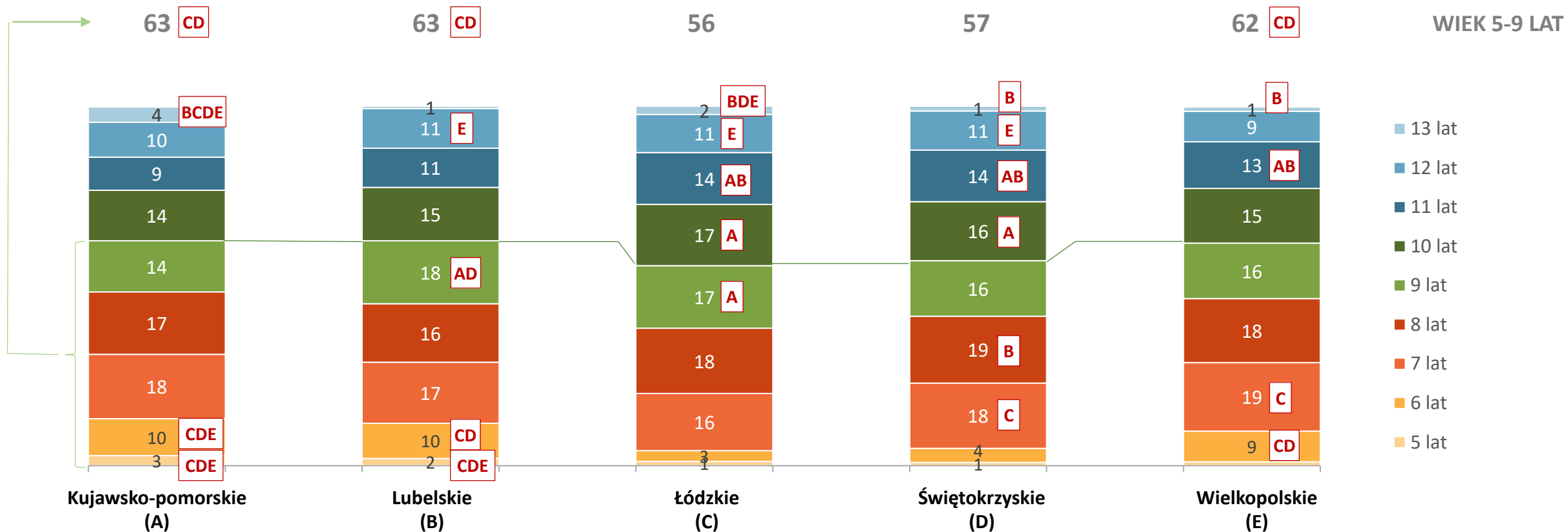
xx - poprzednia edycja

Struktura wieku dzieci w poszczególnych województwach – porównanie z poprzednim pomiarem

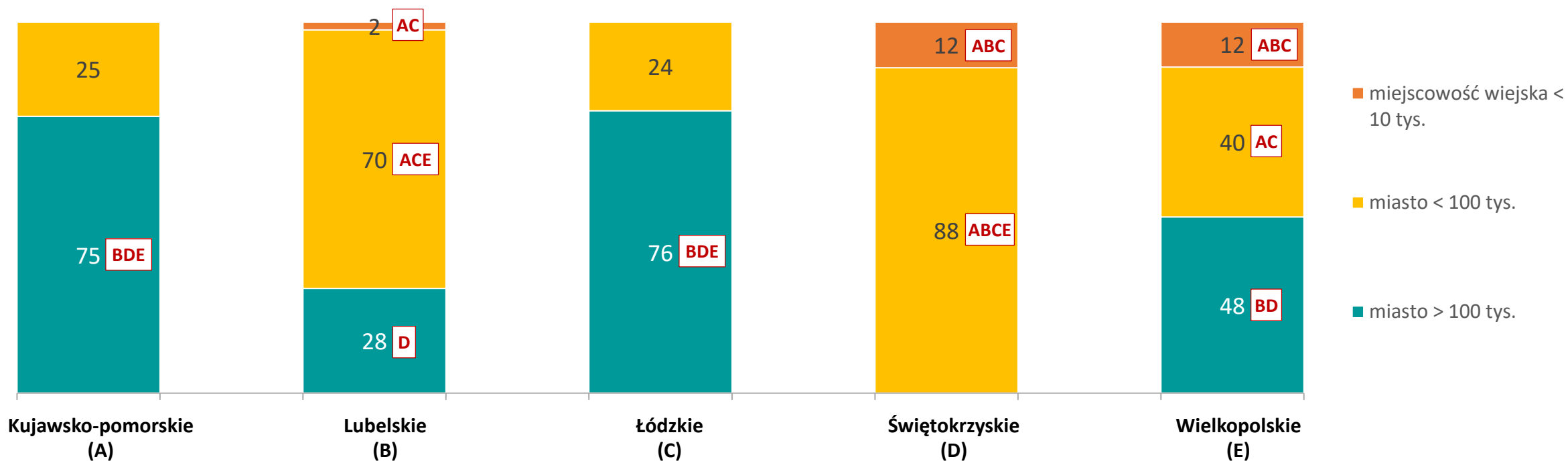

I pomiar = poprzednia edycja dla danego województwa
 II pomiar = obecna V edycja badania

Struktura wieku dzieci w poszczególnych województwach V edycji badania

Struktura wielkości miejscowości, w poszczególnych województwach V edycji badania

Agnieszka Szczęsna

✉ agnieszka.szczesna@ipsos.com

📞 +48 692 433 344

Bartłomiej Płatkowski

✉ bartlomiej.platkowski@ipsos.com

Ipsos Sp. z o.o.

Ul. Domaniewska 34a, 02- 672 Warszawa

Tel.: + 48 22 448 77 00

Fax: + 48 22 448 77 02

KRS: 0000023371, NIP: 525 21 99 297, REGON: 017201001,

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy – XIII Wydział Gospodarczy Krajowego

Rejestru Sądowego

Kapitał: 8.048.000 PLN

